

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 16 november 2017

CONCEPT

Onderwerp		Advies / conclusie
		<u>Aanwezig:</u> mevrouw J.A. Otterman (WN, voorzitter) mevrouw H.A. van Dam (WN) mevrouw F.J. Leenders (WN) de heer S. Groenendijk (VVD) de heer J.A.G.W. Droogers (CDA) de heer J.G.M. Reerink (PvdA) de heer W. van der Steeg (PvdD) de heer A. Travaille (PvdD) de heer E. Verkaik (W@I) de heer E.W. ten Heuw (ChristenUnie) mevrouw E. de Leeuw (AWP) de heer F. van Os (SGP) de heer A.J.H. de Beaufort (LNE) de heer C.P. Bruggink (LNE) mevrouw T. van Soest (LNE) de heer P.J.M. Poelmann (dijkgraaf) de heren G.P. Beugelink (WN), L. de Groot (LNE), C.G. Jansen op de Haar (PvdA) en B. de Jong (CDA) (hoogheemraden) de heer C.J. Vos (secretaris) de heer P.R.F. Verhoeven (notulist) <u>Ambtelijk aanwezig:</u> De heer M. Jongens (agendapunt 2.1) en de heer J. van Bruchem (agendapunt 2.2)
1. Opening en vaststelling agenda		
		Opening De <u>voorzitter</u> opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen welkom. Er zijn geen afwezigen gemeld. Agenda De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
2. Stukken ter advisering		
2.1	Duurzaamheids-agenda deel 2: programma	<u>Eerste termijn</u> Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN): • Dankt voor de poster en voor het overzicht van alle maatregelen. • Raadt aan om ook alles toe te voegen wat al in de organisatie is ingebed, en dan te kijken hoever de wijzertjes nu al uitslaan. Haalt het waterschap met deze maatregelen alle ambities en wat zijn de grote hobbels? Zij wil de indicatoren zien waarop ze kan sturen en welke afspraken nog nodig zijn over de monitoring. De grootste slag lijkt gemaakt te kunnen worden met windenergie, TEA en TEO en de vergisting van sloot- en bermmaaisel. Ook zonne-energie lijkt belangrijk, maar dat is in de tabel niet terug te vinden. • Wil weten wat er precies in de CO₂-scores wordt meegenomen, of er onderscheid is tussen CO₂ die wel meetelt in de landelijke energieakkoorden en die niet meetelt, en of wordt bijgehouden hoe het ervoor staat met andere broeikasgassen. Haar fractie wil een brede scope. • Vraagt naar aanleiding van de conferentie in Bonn of er perspectieven zijn om het veenweidebeleid nieuw leven in te blazen. De STOWA en de Unie van Waterschappen zouden een veenweidefonds kunnen beheren op basis van Carbon Credits. • Weet niet hoe het in de praktijk gesteld is met aanbestedingscriteria, zoals de toepassing van EMVI en BPKV. Heeft het bestuur zicht op de sturing, bijvoorbeeld van vermindering

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

van het aantal vervoerskilometers, gezamenlijk grondstoffengebruik of biodiversiteit? Worden aannemers daarin gestimuleerd en wordt de uitvoering gemonitord? Dat kan punt van aandacht zijn bij de toekomstige aanbesteding van de catering: meer vegetarisch en kleinere porties. Zo wordt de aandacht ook gericht op alles wat er nog meer gebeurt in de organisatie.

De heer Bruggink (LNE):

- Noemt het schema op de iPad goed leesbaar, overzichtelijk en in lijn met de beleidsdoelen.
- Vindt een evaluatie in 2018 wel wat snel. Dat kan betekenen dat het waterschap zo weinig controle heeft dat dit eerder een winstwaarschuwing is.

De heer Ten Heuw (CU):

- Wil weten wat deze ambities betekenen voor de kostenontwikkeling in de toekomst.
- Is benieuwd waar uit deze agenda blijkt dat het waterschap zijn doelstelling zal halen: 40% in 2020 en daarna oplopend tot 100%.

De heer Droogers (CDA):

- Spreekt van een uitgebreid en zeer volledig stuk met goede kansen. Het ambitieniveau is hoog, hoewel er binnen De Stichtse Rijnlanden wel eens de indruk wordt gewekt dat het waterschap minder doet dan andere waterschappen. Naar zijn mening draagt het een stevig steentje bij. Wat het nu laat vergisten, is ook een bijdrage aan de eigen duurzaamheidsinzet.
- Mist bij de duurzaamheidsagenda wel een financiële paragraaf. Gaat dit geld kosten of zit er een sluitende businesscase achter? Bij deel 1 was dat een belangrijk punt. Akkoord gaan met dit tweede deel is voor zijn fractie geen blanco cheque. Zo is ook nog niet duidelijk hoe de uren personeelsinzet gefinancierd worden.
- Wil vooral inzet op duurzaamheid die een directe relatie heeft met de bedrijfsvoering van De Stichtse Rijnlanden. Dat betekent dat exploitatie van windturbines – een vak apart – beter door daarin gespecialiseerde bedrijven gedaan kan worden. Het waterschap zou dan wel de mogelijkheid tot bouw en exploitatie kunnen bieden, zoals ook bij vergisting is gebeurd.
- Hoort graag een bevestiging dat het waterschap zelf al duurzame stroom gebruikt.
- Mist bij de CO₂-reductie nog de kansen om oxidatie van het veen tegen te gaan. Daarmee zijn nu nog geen punten te behalen, maar dat tikt zeker aan: met het veen komt evenveel CO₂ in de lucht als met het hele autopark.

De heer Van Os (SGP):

- Heeft ook complimenten over voor de duurzaamheidsagenda.
- Vraagt zich wel af of al die verschillende maatregelen bij uitvoering nog financieel beheersbaar zijn.
- Wil meer duidelijkheid in het CO₂-verhaal, niet alleen voor het veenweidegebied, maar ook voor verder in de breedte.

De heer Groenendijk (VVD):

- Vindt de duurzaamheidsagenda zeer compleet.
- Hoopt dat De Stichtse Rijnlanden een goede financiële paragraaf heeft en kosten tegen nut en noodzaak goed afweegt. Duurzaamheid is geen hobby of doel op zich, maar een middel om een betere leefomgeving te creëren voor de volgende generatie.
- Vraagt zich af of er bij de aanbesteding van het wagenpark en vervanging van de leaseauto's ook gelet wordt op de leeftijd van de auto's zodat er een redelijke terugverdientijd is.
- Stelt dat duurzaamheid niet alleen met milieu te maken heeft, maar ook met het goed omgaan met schaarse middelen. Geld is schaars en daarmee moet men ook duurzaam omgaan.
- Vraagt waarom gekozen is voor het terugwinnen van alginaat en niet voor iets anders.
- Ziet dat bij versterking van de Lekdijk ruimtekwaliteit als topambitie geldt en vraagt waarom, wat de nut en noodzaak daarvan zijn. Kan het goedkoper als dat geen topambitie is?
- Bij het project Minstroom kijkt De Stichtse Rijnlanden samen met de Gemeente Utrecht naar kansen om extra natuurvriendelijke oevers aan te leggen. Wat zijn de kosten als de oevers extra natuurvriendelijk moeten zijn? Kan dat niet gewoon natuurvriendelijk?
- Is het eens met het CDA dat het waterschap windturbines beter niet in eigen beheer kan hebben. Het kan zich misschien inkopen bij gespecialiseerde bedrijven en niet zelf voor

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

energieleverancier gaan spelen.

- Ziet dat de kosten van de duurzaamheidsagenda worden weggeschreven op exploitatie of projecten, maar zou liever elk half jaar een overzicht van de kosten ontvangen. Dan is er een overzicht van wat duurzaamheid oplevert en wat het heeft gekost.

Mevrouw De Leeuw (AWP):

- Heeft een aantal van haar vragen al door anderen horen stellen, maar is zelf enigszins ongerust over de sturing bij dit project. Welke organisatie zit hierachter die ervoor zorgt dat alles zijn plekje krijgt? De metertjes ziet ze als niet goed te interpreteren. Haar advies is om – zoals bij risicomanagement gebruikelijk is – te kijken of men meer calculerend kan werken: sommige maatregelen zullen misschien een flinke bijdrage kunnen leveren aan het resultaat en andere zullen een minder, maar wel zekerder effect hebben. Een optelsom van maatregelen kan dan beter voorspellen wat de haalbaarheid van de doelen is.

De heer Travaille (PvdD):

- Werd geprikkeld door de vraag van de VVD wat duurzaamheid kost. Zijn wedervraag is: “Wat kost niet-duurzaamheid?” De enige route naar een betere toekomst is duurzaam functioneren, ook economisch.
- Vraagt of er van andere waterschappen lessen zijn te leren, op sturing dan wel op inhoud.
- Geeft de voorkeur aan een jaarlijkse evaluatie in plaats van een tweejaarlijkse. Dan kan het bestuur beter bijsturen op nieuwe ontwikkelingen.
- Wil ook zeggen dat met de metertjes niet duidelijk is of met de set van maatregelen de doelstelling te halen valt.
- Ziet in de agenda veel pragmatische oplossingen voor vraagstukken, die in het bestuur niet veel discussie zullen oproepen. De genoemde kwesties moeten worden aangepakt en de gekozen aanpak daarvan is goed.
- Vraagt zich wel af of het pakket maatregelen voldoende zal zijn. In een radio-interview had een bioloog gezegd dat de vogelstand behoorlijk achteruitgaat door gebrek aan kalk. Dat komt doordat er te weinig slakjes zijn, het gevolg van te hoge concentraties nitraat in het gebied. Zo zijn er meer berichten van terugloop van aantallen weidevogels en insecten. Als het waterschap zich wil bezighouden met duurzaamheid, zal het niet zo’n achteruitgang moeten laten gebeuren. Het kan niet alleen die maatregelen nemen waar ieder het over eens is, maar ook als rentmeester oplossingen vinden voor een dergelijke achteruitgang in de biodiversiteit.

De heren Reerink, Rutjes en Van der Steeg voegen zich bij de vergadering.

De heer Reerink (PvdA):

- Is blij met de agenda en met de gekozen brede aanpak. Vindt de opmerking dat De Stichtse Rijnlanden achterloopt bij de andere waterschappen, getuigen van kracht en hoopt over enkele jaren te kunnen zeggen voorop te lopen.
- Meent dat duurzaamheid als uitgangspunt bij beleid maken en uitvoeren heel mooi is, maar dat welzijn en gezondheid ook meer aandacht behoeven. Daarover staat niets in het hele verhaal, terwijl volksgezondheid na 1970 toch een belangrijk onderdeel is geworden van het waterschapswerk. In de agenda had dus meer mogen staan over medicijnresten, hormonen, microplastics en virussen.
- Leest dat het waterschap in 2020 voor 40% wil voorzien in de eigen energiebehoefte en in 2040 energieneutraal zal zijn, maar vraagt zich af hoe zijn fractie daar meer zicht op kan hebben. Is het haalbaar?
- Kan de stand van de metertjes niet koppelen aan de per onderwerp vermelde inhoud.
- Memoreert dat in het verleden de helft van het slib uit de overige zuiveringen naar Nieuwegein ging en de andere helft naar Utrecht. Utrecht doet niet meer aan vergisting. Wat gebeurt er nu met het slib dat vroeger naar Utrecht ging? Kan dat niet naar Nieuwegein, zodat dat ook voor energieopwekking gebruikt wordt?
- Warmteopslag is alleen rendabel, als men dat groot aanpakt en de nodige veiligheidsmaatregelen neemt. Als al het rioolwater dat van de stad Utrecht naast het poortgebouw binnenkomt, zou men daar een warmteafkoppeling kunnen maken en daarmee het poortgebouw van warmte en elektriciteit voorzien.

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

Beantwoording

De heer Beugelink:

- Noemt de agenda een stap op weg naar duurzaamheid. Met de eerste stap is de inbedding in de organisatie geregeld. Er is menskracht en er is een managementteam dat toeziet op integrale duurzaamheid in projecten. De tweede stap was het schrijven van de visie en de derde het bijbehorende programma maken. De vierde stap is aan de slag gaan.
- Nu wordt gekeken of van grote projecten als TEA en TEO een businesscase te maken valt. Als die de moeite waard blijken te zijn, komt het college naar het bestuur voor de financiering. Het geld daarvoor zit namelijk nog niet in het programma. In andere projecten waarin duurzaamheid een rol speelt, wordt het geld meegenomen in de projectfinanciering en een ander deel via de exploitatie. Dat zijn de verschillende financieringsroutes.
- De wijzers in de metertjes zijn een poging om aan te geven wat elk onderwerp kan bijdragen aan het bereiken van energieneutraliteit. Het is niet de bedoeling om ze bij elkaar op te tellen. Ze geven slechts een indicatie. Wel bleek eerder op de dag bij het bezoek van de heer Bleker namens de UvW, dat De Stichtse Rijnlanden het wat energie en duurzaamheid betreft helemaal niet zo gek doet. Als alles wat in voorbereiding is, zou meetellen, komt De Stichtse Rijnlanden uit op 150% van de eigen energiebehoefte.
- CO₂-reductie loopt mee als integraal onderdeel van het veenweideprogramma. Wat de conferentie in Bonn kan betekenen, is de moeite waard om nader te bekijken. Dat zal spreker met hoogheemraad De Groot gaan onderzoeken.
- Hoe EMVI-criteria doorwerken op de duurzaamheid en op de monitoring daarvan, komt binnenkort aan de orde in een workshop van het college over bestek en aanbestedingen. Een van de onderwerpen daar zal zijn in hoeverre die criteria aan de ambtenarij zijn of dat daarvoor een bestuurlijk kader nodig is.
- Heeft genoteerd dat ook bij de catering duurzame aanbesteding mogelijk is.
- Wil opmerken dat sommige duurzaamheidsmaatregelen al werken, maar misschien niet zijn opgeschreven en dat andere maatregelen zijn opgeschreven die misschien niet zullen worden uitgevoerd.
- De poster geeft op een iPad veel informatie. Reden waarom die is geproduceerd.
- Evaluatie in 2018 is vlug. Misschien is er dan nog niets te evalueren. Daarom stelt hij voor het evaluatiemoment te koppelen aan de periodieke update van het programma. Als alle genoteerde maatregelen worden uitgevoerd, komt het waterschap aan een reductie tot 150% van de eigen energiebehoefte, ergens in de toekomst rond het jaar 2040, maar – ter geruststelling van de heer Reerink (PvdA) – niet in 2075. Op de vraag van de heer Ten Heuw (CU) of ondertekening van de Green Deal niets te betekenen heeft, antwoordt spreker dat de die overeenkomst geldt voor alle waterschappen samen. Wat De Stichtse Rijnlanden door minder slibvergisting laat liggen, wordt hopelijk door andere waterschappen weer gecompenseerd. Uit de nu beschikbare cijfers blijkt dat de waterschappen op 32,6% zitten van de eigen opwekking. De verwachting is dat dat in 2020 40% kan zijn: een eind op de goede weg.
- Het slib dat naar Moerdijk gaat, wordt niet vergist, maar verbrand. Uit de asresten zal fosfaat worden teruggewonnen.
- Op drie locaties kunnen waarschijnlijk windturbines komen. Als op een van die locaties gebouwd mag worden, gaat het college na wat het beste beheermodel is: zelf doen of laten doen of een andere manier vinden. In dat geval komt het college weer naar het bestuur toe.
- Het waterschap gebruikt groene stroom, maar wel via een vergroeningscertificaat. Helemaal zuiver is dat dus nog niet.
- Of het programma financieel beheersbaar blijft, kan het bestuur zelf vaststellen bij elke keer dat het college met een nieuwe financiële stap bij het bestuur terugkomt.
- Duurzaamheid is inderdaad geen hobby of doel, maar een middel om te komen tot een langer houdbare planeet.
- Het wagenpark van het muskusrattenbeheer is toe aan vervanging. Dat is zeker iets waarnaar men goed zal moeten kijken. Een aantal jaren geleden waren gasgestookte Dacia's aangeschaft, maar de beschikbaarheid van gas in het buitengebied viel tegen. De wagens moesten naar stedelijk gebied rijden om te tanken.
- Alginaat is onderdeel van het slib in de Neredazuivering. Er zal een discussie voorafgaan

aan een besluit over terugwinning daarvan of over vergisting tot gas.

- Hoeveel bevordering van de ruimtelijke kwaliteit van de dijk als topambitie gaat kosten, is niet duidelijk. Een grijze dijk – niet ingepast in het landschap – zal echter niet veel minder kosten. Van de 400 miljoen euro voor de dijk zal slechts een fractie bestemd zijn voor de inpassing daarvan.
- Tweemaal per jaar een overzicht van wat duurzaamheid oplevert en wat het kost is wel wat veel. Inzicht geven is goed, maar dan meelopend met andere burap-achtige rapportages aan het bestuur. De heer Beugelink denkt daarbij vooral aan jaarverslagen.
- Hij is blij met deze duurzaamheidsagenda. De organisatie zal toezien op een correcte uitvoering. Natuurlijk zijn er risico's: er zullen onderdelen wel of niet doorgaan. Daar valt nu niet veel over te zeggen.
- Uiteraard heeft niet-duurzaamheid ook een prijs. Dat zal de toekomst leren.
- Van andere waterschappen zijn lessen te leren. Het werkbezoek van de heer Bleker maakte dat al duidelijk en zelf gaat hij binnenkort op bezoek bij Rijn en IJssel, waar de organisatie van wind- en waterkracht verder is. Via de Unie vindt veel uitwisseling plaats.
- Hij maakt zich ook zorgen over de achteruitgang van vogels en insecten en over de hele biodiversiteit. De Stichtse Rijnlanden levert bijdragen die ook effect hebben, maar het is niet zeker dat daarmee dieren gered worden. Misschien dat het college later in het programma kans ziet de ambities op dit punt op te schroeven, ook al wil de heer Travaille (PvdD) dat liever nu. Het waterschap doet al wat in zijn vermogen ligt. Het gebruikt geen bestrijdingsmiddelen meer. Het komt tot een convenant met de fruitteilers over regulering van beschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Ook waar de heer Travaille (PvdD) nog andere mogelijkheden ziet, zal hij daarop inspelen, zoals al gebeurd is met de bloemrijke dijken en bij het gewijzigde maaibeeld.
- Voor medicijnen, plastics en dergelijke loopt het spoor langs de KRW, maar het is waar wat de heer Reerink (PvdA) zegt, dat de zuiveringen ook zaken uit het rioolwater halen
- Wat het poortgebouw en de warmte-koudeopslag betreft, is het zaak om goed op te passen. De warmte in het rioolwater is nodig om het zuiveringsproces goed te laten verlopen. Onttrekking van die warmte vóór de zuivering kan betekenen dat men bij moet stoken. Na zuivering is het misschien nog nuttig voor de stadsverwarming Utrecht.

De heer Jansen op de Haar:

- Vult aan dat 1/3 van het slib naar Nieuwegein gaat en 2/3 naar Utrecht. Het bestuur heeft ervoor gekozen om het slib in Utrecht door te sturen naar de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB) in Moerdijk. In Nieuwegein vergist het waterschap zelf het beste slib, maar het kan daar niet meer slib kwijt, ook al is de capaciteit daar onlangs nog vergroot.
- Over medicijnresten is er een bijeenkomst van de Unie geweest. Daar is een totaaloverzicht gegeven van alle in Nederland geteste methoden. Er loopt nog een onderzoek naar de hotspots in Nederland, waarvan de resultaten nog voor behandeling van de voorjaarsnota bekend zullen zijn. Waarschijnlijk komt daaruit dat ook De Stichtse Rijnlanden zo'n hotspot kent. In het voorliggende programma kunnen in de loop van de tijd onderwerpen worden toegevoegd. Voor medicijnresten is dit document te vroeg om enige suggestie te kunnen doen over welke maatregelen het waterschap zou kunnen nemen. Misschien lukt dat al wel bij de voorjaarsnota.

Tweede termijn

Mevrouw De Leeuw (AWP):

- Heeft van de portefeuillehouder gehoord dat de 40% een gezamenlijke doelstelling van de waterschappen is, die ook meer richtinggevend is dan een hard streven. Leest echter bij de SMART-doelstellingen: "HDSR voorziet in 2020 voor 40% van de eigen energiebehoefte en is in 2040 energieneutraal." De 40% over drie jaar is dus een eigen doelstelling. Wil van de heer Beugelink horen dat de 40% echt een harde doelstelling is en dat de nu opgenomen maatregelen hard worden doorgerekend. Dat is nodig om te kunnen monitoren of de doelen gehaald worden.

De heer Bruggink (LNE):

- Begrijpt dat niet alles uit te definiëren is, maar zou graag een beeld willen krijgen van de geregistreerde personele inzet. Dat moet mogelijk zijn via tijdsregistratie.

De heer Droogers (CDA):

- Vraagt zich af of het slib dat naar SNB gaat, ook niet ergens vergist kan worden in plaats

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

van verbrand.

- Wil dat de CO₂-reductie met het veen wordt opgepakt en weldra in het schema wordt opgenomen. Dat is toch een kansrijke aanpak, waarmee het waterschap al bezig is.

De heer Travaille (PvdD):

- Is het eens met de heer Beugelink dat de interne organisatie goed is opgebouwd, wat belangrijk is om een duurzaamheidsbeleid van de grond te kunnen krijgen. Vraagt of er dan ook al een duurzaamheidscoördinator is.
- Dat het waterschap doet wat het kan op het gebied van biodiversiteit, is mooi. Zou in de lijst met maatregelen ook alles in beeld gebracht kunnen worden, wat het waterschap zelf kan doen, hoever het daarmee komt en waar het andere partijen nodig heeft?

Mevrouw Van Dam (WN):

- Vraagt of de wijzertjes alleen aangeven welke maatregelen een bijdrage leveren aan de energieproductie. Zitten andere duurzaamheidsdoelen dan niet in de wijzertjes?

De heer Reerink (PvdA):

- Vindt dat de afspraak van 40% besparing gehaald moet worden, zowel landelijk als door het waterschap. Mocht dat niet haalbaar zijn, dan zal de portefeuillehouder moeten aangeven hoe hij dat doel wel denkt te bereiken of niet. Een dergelijke rapportage ziet hij graag toegezegd.
- De heer Jansen op de Haar vertelt over wat de zuivering kan doen, maar het gaat om het totale plaatje van duurzaamheid. Hoe belangrijk social return ook is, medicijnresten, hormonen, microplastics en virussen hebben meer invloed op duurzaamheid. Ze horen in dit totaalplaatje thuis, ook als ze ressorteren onder een andere portefeuillehouder.
- Het contract met SNB is tijdelijk. Onderzoek of al het slib van de zuiveringen buiten Utrecht in Nieuwegein vergist kan worden, is aantrekkelijk. Daar is uitbreiding van de capaciteit nog mogelijk en daar zou na afloop van het SNB-contract het slib energierijk verwerkt kunnen worden.
- Merkt nog op dat windturbines niet altijd groot hoeven te zijn. Kleinere exemplaren leveren ook een bijdrage.

Beantwoording

De heer Beugelink:

- Weet dat het doel, 40% in 2020, er staat. De Stichtse Rijnlanden had dat doel in 2016 al bereikt, maar door het uitzetten van de slibvergisting in Utrecht is dat percentage gedaald naar 10%. Het halen van het doel wordt daardoor nog een hele opgave. Als de TEO- en TEA-maatregelen operationeel zijn, zal dat wel lukken, maar dat kan hij nog niet zeggen.
- Registratie van personele inzet, wordt niet meer via tijdschrijven gemonitord, maar wordt er wel op projectniveau een capaciteitsraming gemaakt.

De heer Poelmann:

- Licht op een vraag van de heer Bruggink (LNE) over hoe ingezette tijd wordt geregistreerd toe, dat de prikklok is afgeschaft, maar dat de uren die iedereen schrijft op projecten die worden doorgedeclareerd – KWA+, Sterke Lekdijk en dergelijke –, worden geadmistreerd. Hoe de andere uren verantwoord worden, kan later nog eens toegelicht worden. In ieder geval heeft het waterschap overzicht wat het personeel doet in de declarabele projecten.

De heer Beugelink:

- Concludeert dat de interne organisatie er staat en dat de heer M. Jongens de duurzaamheidscoördinator is.
- Noemt het onderzoekje dat hij uitvoert naar wat het waterschap voor weidevogels kan doen. Na nog een gesprek zal hij met een rapportage komen. De meeste aangrijpingspunten liggen bij beheer. Het waterschap gaat echter niet over het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het controleert op het juiste gebruik, maar effectieve handhaving vereist wel het kunnen vaststellen van een overtreding en een overtreder.
- Stelt dat de wijzertjes bij energieopwekking anders werken dan die bij duurzame GWW. Daar zit verschil in.
- Het slibcontract met Moerdijk loopt nog tot 1-1-2028. Tot die tijd is onderzoek over de bestemming daarna goed mogelijk.
- Als reactie op opmerkingen van de heer Reerink (PvdA) over het vervolg na Moerdijk,

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 16 november 2017

		over het belang van welzijn en gezondheid en over een terugrapportage na het niet-behalen van de energiedoelen, zegt spreker dat welzijn en gezondheid voor het waterschap een afgeleid duurzaamheidsdoel is. De focus ligt vooral op energie, duurzaam GWW en afvalstoffen. Hij wil versnippering van aandacht voorkomen. De heer <u>Reerink</u> (PvdA): • Vindt het storend dat kleine onderdeeljes als autootjes die op gas rijden, deel uitmaken van het grote vergezicht, maar dat gezondheid – waarvoor het waterschap een taak heeft via de wet verontreiniging oppervlaktewater en de bouw van zuiveringen – een klein, versnipperend onderdeel genoemd wordt. Dan is zijn geloof in het duurzaamheidsverhaal erg klein aan het worden. Dat taken verdeeld zijn over verschillende portefeuillehouders mag niets uitmaken. Zijn fractie hecht eraan dat gezondheid een belangrijk item is. De heer <u>Beugelink</u>: • Ziet gezondheid, in termen van zuivering van oppervlaktewater, als een kerntaak van het waterschap. Dat zuivert het afvalwater tot de daarvoor geldende norm. De heer <u>Reerink</u> (PvdA): • Meent nog geen antwoord te hebben gekregen op zijn vragen. Zo weet hij mogelijkheden om medicijnresten uit het water te halen. Dat daar nog onderzoek nodig is, geldt ook voor veel van de in het programma opgenomen onderdelen, allemaal speerpunten in het beleid. Daarom wil hij gezondheid ook in het schema opgenomen zien. De <u>voorzitter</u> constateert dat de lopende discussie weer ter sprake zal komen bij het onderwerp 'Gezond water'. Zij stelt voor dit gesprek bij behandeling van dat onderwerp verder te voeren. De heer <u>Beugelink</u>: • Herinnert eraan dat er bij de zuiveringsinstallatie van Houten ooit een kleine windmolen heeft gestaan. Die is weggehaald, omdat die niet rendeerde. • Wijst erop dat bij het niet halen van de doelen daarover in het jaarverslag gerapporteerd zal worden. • Op de vraag van de heer Van Os (SGP) antwoordt hij nog dat hij wil proberen iets te doen aan de CO₂-uitstoot in het veen door te kijken hoe onderzoek daarnaar te financieren is. De <u>voorzitter</u> heeft als toezegging genoteerd dat bij aanbesteding van de catering duurzaamheid een rol gaat spelen, dat via de beheercyclus gerapporteerd gaat worden, dat er nog een uitleg komt over hoe gewerkte tijd geregistreerd wordt, en dat er onderzoek komt naar financiering van onderzoek naar CO₂-reductie in het veenweidegebied. De <u>voorzitter</u> constateert dat de duurzaamheidsagenda, deel 2 als besprekingsstuk naar de algemene vergadering gaat.
2.2	Aankoop gronden van de provincie Utrecht	<i>Eerste termijn</i> De heer <u>De Beaufort</u> (LNE): • Noemt het een goede zaak dat het waterschap deze grond kan aankopen, ook omdat het dicht bij Salmsteke het tweede project start, maar vindt het niet erg elegant dat de provincie Utrecht hier via het waterschap ook een klein handeltje met Lopik afsluit. Hoopt dat de extra kosten daarvan niet bij het waterschap terechtkomen. • Weet niet of de rapportage over de toestand van de grond betrouwbaar is, gezien het feit dat daar vroeger een schietbaan heeft gelegen. Zijn de aan te kopen stukken grond ook gesaneerd? De prijsstelling is met het taxatierapport voldoende afgedekt. Het is niet waarschijnlijk dat het waterschap met grond zal blijven zitten, als die niet gebruikt worden voor het hoofddoel. De heer <u>Ten Heuw</u> (CU): • Weet dat men om in aanmerking te komen voor subsidie op aan te kopen gronden aan een aantal voorwaarden moet voldoen. Onder andere moet men aantonen dat de grond echt nodig is. Vraagt daarom of het waterschap niet beter eerst de grondnota had moeten vaststellen en daarna de overeenkomst met de provincie aangaan. En komt die subsidie er ook werkelijk en gaat dat geld dan weer in de pot waaruit de aankoop is gefinancierd?

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

De heer Droogers (CDA):

- Vroeg zich eerst af waarom de provincie de grond niet vasthoudt, als er een maatschappelijk belang is, waarom wordt er geld rondgepompt van de ene overheid naar de andere, en waarom de provincie de grond niet eerst inzet als die nodig is voor de dijkverzwaring. De provincie had als antwoord dat zoiets niet mogelijk en gebruikelijk was en dat ze zichzelf dan te kort zou doen. Dat verbaasde hem.
- Is benieuwd wat De Stichtse Rijnlanden intussen met die grond gaat doen: voor de weidevogels, KRW of KWA?

Mevrouw De Leeuw (AWP):

- Weet niet waarom het waterschap deze grond nodig heeft. Zegt het maar ja tegen de provincie in de hoop er nuttig gebruik van te kunnen maken en zo niet, stukken ervan door te verkopen aan Lopik en de rest – met winst – aan derden?

De heer Van der Steeg (PvdD):

- Leest dat er met de provincie ook gesproken is over de aankoop van een deel van de 24 hectare, maar dat de provincie dat, anders dan het waterschap, niet als een optie zag.
- Vraagt of de grond, in plaats van die aan te bieden voor tijdelijke pachtovereenkomsten, ook gebruikt zou kunnen worden voor tijdelijke natuur.

De heer Reerink (PvdA):

- Vindt het verstandig als het waterschap van de geboden gelegenheid gebruikmaakt. Het noordelijkste stuk ligt ook naast de eigen zuiveringsinstallatie en zou het best zo lang mogelijk in eigen bezit moeten blijven in verband met eventuele geurcirkels of andere ontwikkelingen rond de zuivering. Daar kan tijdelijke natuur komen of men legt er zonnepanelen neer of benut een andere mogelijkheid.

De heer Groenendijk (VVD):

- Sluit zich aan bij de opmerkingen van LNE.
- Ziet minder in gebruik van de grond als natuurgebied, zeker als dat permanent is. De verkoopwaarde daarvan ligt lager dan die van agrarische grond.

De heer Van der Steeg (PvdD):

- Meent dat bij tijdelijk gebruik de waarde niet zal dalen.

De heer Groenendijk (VVD):

- Vraagt of De Stichtse Rijnlanden zelf nog onderzoek doet naar bodemverontreiniging.

De heer Van Os (SGP):

- Vindt aankoop van de grond een goede zaak, zeker omdat een groot deel ervan behoort tot de beste grond van de gemeente Lopik. Er zijn fruittelers die al jaren op die grond geaasd hebben. Het zou jammer zijn als dat slechts natuur zou worden.

De heer Rutjes (WN):

- Gaat ook akkoord met het voorstel. Het is een goede keus deze grond aan te kopen en daarmee het project Sterke Lekdijk te versterken.
- Geeft aan de portefeuillehouder de boodschap mee om bij verpachting van de gronden slim in te zetten op pachtvoorwaarden die passen het waterschapsbeleid, bijvoorbeeld bij de manier waarop meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden gebruikt.

De heer Verkaik (W@I):

- Maakt zich zorgen over eventuele bodemverontreiniging na het gebruik van de grond als schietbaan. Is het zo dat verhaal halen bij de verkoper mogelijk is, als de grond toch ernstig vervuild blijkt te zijn?
- Vraagt of de kosten die hier gemaakt worden, ook worden meegenomen in de kosten van de dijkverzwaring. Ziet boeren wel meewerken als ze een stukje van de grond kunnen krijgen.

Beantwoording

De heer De Groot:

- Is blij met het enthousiasme voor deze aankoop en de taxatie.
- Hoort wel wat vragen over het beleid van de provincie. Die heeft in het verleden veel grond aangekocht voor de natuuropgave. Nu wordt alles verkocht wat ze niet meer nodig heeft en kan De Stichtse Rijnlanden extra gronden inzetten voor de Lekdijk en de KWA en ook delen verkopen aan de Gemeente Lopik.
- Het geld voor de aankoop komt uit de pot voor grondstrategie. Misschien dat voor het grote project Sterke Lekdijk nog een aparte of aanvullende grondstrategie komt. Bovendien kan het waterschap bij strategische grondaankopen de kosten voor notaris,

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

kadaster, taxatie en transactie gesubsidieerd krijgen. De aankoopkosten betaalt het waterschap zelf en op het moment dat de grond wordt ingezet bij de dijkversterking, wordt 90% van het aankoopbedrag vergoed. Het doel is niet de grond te behouden, maar die in te zetten waar die nodig is. Het waterschap streeft ernaar die grond in eigendom te hebben en waar dat niet lukt, moet het gedogen. Voor medewerking van een agrariër is uitruil van gronden een goed middel. Belangrijk is wel dat de nu te kopen grond op de goede plek ligt: hier is dat dicht bij de Lek en bij een KWA-tracé.

- Weet dat er activiteiten zijn geweest die vervuiling kunnen hebben veroorzaakt. Een deel is gesaneerd en het onderzoek heeft als uitkomst dat de gronden schoon zijn. Moet dat nog eens onderzocht worden? Spreker gaat ervan uit dat het onderzoek goed gedaan is.
- Tijdelijk gebruik van gronden is geregeld in de kadernota grondzaken: daarin staat dat grond van het waterschap die tijdelijk aan boeren wordt uitgegeven, geen bijzondere eisen kent. Het is dan agrarische grond. Als het bestuur daaraan bepaalde voorwaarden wil verbinden, zal de kadernota moeten worden aangepast.
- Wat de doelmatigheid betreft: op het deel naast de zuivering zouden ook nog andere projecten uit te voeren zijn als de plaatsing van zonnepanelen. De grond is nu echter aangeschaft ten behoeve van de Lekdijk en de KWA. Misschien dat er later nog een derde doel bij kan, maar dat speelt nu nog niet.

Tweede termijn

De heer Ten Heuw (CU):

- Begrijpt nog steeds niet waarom het waterschap eerst strategische grond koopt en daarna de strategische grondnota gaat vaststellen. Is er haast met deze overeenkomst?

De heer De Beaufort (LNE):

- Geloofd dat de schonegrondverklaring in orde is.
- Wijst nog op een tikfout: 'een eerste analyse van het projectgebied' (moet zijn: 'projectgebied').

De heer Van der Steeg (PvdD):

- Merkt op dat het niet nodig is de gronden tijdelijk te verpachten. Daar zouden bijvoorbeeld weidevogels een of meer jaren ruimte kunnen krijgen. De heer De Groot zou die ruimte kunnen bieden.
- Vraagt wanneer de kadernota grondzaken in het bestuur op de agenda zal komen.

De heer Verkaik (W@I):

- Wil de heer Van der Steeg duidelijk maken dat men weidevogels niet zomaar kan laten aanrommelen. Er moet beleid zijn dat voorwaarden schept waaronder die beesten kunnen leven.

De heer Van der Steeg (PvdD):

- Heeft niet gesproken van aanrommelen, maar van ruimte krijgen.

Beantwoording

De heer De Groot:

- Leest uit de stukken van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) dat de aankoop strategisch is voor de Lekdijk. Uiteraard moet het hele plan van aanpak de goedkeuring verkrijgen van het HWBP, maar dat komt goed. Aan de andere kant brengt de koop van de grond geen groot risico mee. De prijs is normaal voor een agrarische bestemming en is op de lange termijn waardevast. In feite is dat niet eens ter zake doend: de Lekdijk moet versterking krijgen en daarvoor is de grond in de eerste plaats bestemd.
- Ziet niet direct iets in het maken van uitzonderingen op de regels van tijdelijk gebruik. Bij in- en verkoop van gronden willen de omwonenden graag weten waar ze aan toe zijn. Daarom staan de kaders hiervoor vast. Wil het bestuur dat anders, zal het de kadernota moeten aanpassen.

De heer Van Bruchem:

- Kan over de aansprakelijkheid kwijt dat men een verkopende partij aansprakelijk kan stellen, als die informatie heeft achtergehouden. De verkoper moet dan de koop terugdraaien of de grond saneren. Het waterschap wordt als overheidsorgaan door de wetgever gezien als een professioneel handelende partij. Dat betekent dat het de zaken vooraf goed moet hebben geregeld. Daarom heeft het waterschap ook alle rapporten ingezien en geconstateerd dat de waarden van alle stoffen op een acceptabel niveau

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

		liggen. Dat wil zeggen dat in de buurt van een schietbaan altijd nog wat restanten lood in de grond kan zitten, maar dat die niet de normen overschrijden. De <u>voorzitter</u> stelt voor dit voorstel als hamerstuk naar de bestuursvergadering te sturen. De vergadering heeft daar geen bezwaar tegen. Zij heeft ook de toezegging genoteerd dat de verschrijving 'projectgebed' zal worden verbeterd.
3. Stukken ter consultering		
		<i>Er zijn geen stukken ter consultering</i>
4. Informerend deel		
4.1.	Mededelingen	<i>Er zijn geen mededelingen</i>
4.2	Ingekomen stukken	
4.2.a	Aanvullende juridische notitie inzake position paper veenweide	Eerste termijn De heer <u>Droogers</u> (CDA): • Spreekt van een buitengewoon interessant stuk, dat een iets ander licht werpt op de stappen die het waterschap gaat nemen. De kans op aansprakelijkheid is volgens de jurist niet erg groot, zeker niet als de provincies steun verlenen. Is zeer benieuwd hoe het staat met die provinciale steun. Dekken de provincies inderdaad het waterschap af? De heer <u>Ten Heuw</u> (CU): • Wil heel graag dat de vijftien jaar oude regeling voor compensatie wordt aangepast. De heer <u>Reerink</u> (PvdA): • Wil terug naar de door hem in mei gestelde vraag: 'Hoe is de draagplichtverdeling tussen de beleidsbepalende overheid en de uitvoerende overheid?' De rest zit mooi in elkaar, maar het gaat hem er vooral om wie de draagplicht voor eventuele schade heeft, als de provincie het waterschap oplegt iets te doen. Die vraag is nog steeds niet beantwoord. Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN): • Ziet dat verwezen wordt naar de perspectiefnota 'Het groene hart', die nog in het bestuur aan de orde zal komen. Komt die in het algemeen bestuur en wanneer is dat dan? De heer <u>Verkaik</u> (W@I): • Weet dat de provincie met vroegere streekplannen beleid inzet en dat op hetzelfde moment een waterschap uitvoerend wordt. Dat is dan ook aansprakelijk. Misschien moet het waterschap dan tegen de provincies zeggen dat ze dat beter zelf kunnen uitvoeren. Beantwoording De heer <u>De Groot</u>: • Stelt dat iemand altijd een schadeclaim kan indienen. Dan start de juridische gang of de claim rechtmatig is. Als het waterschap op tijd de goede dingen doet en netjes besluiten neemt, is de kans op honorering van zo'n claim klein. De heer <u>Verkaik</u> (W@I): • Meent dat de schade vaak ontstaat door het handelen van het waterschap, niet door een peilbesluit. De heer <u>De Groot</u>: • Meent dat juist het niet-uitvoeren van een peilbesluit tot problemen kan leiden. Dan hebben mensen echt reden tot klagen. Dan doet het waterschap zijn werk niet. Dat peilbesluit is een uitvoeringsinstrument van het waterschap. De provincie ziet erop toe dat De Stichtse Rijnlanden een adequaat peil handhaaft. In het veenweidegebied is dat het peil voor een agrarische functie. Nu staat in het position paper juist dat goede landbouw ook uitvoerbaar is bij 25% minder indexatie, ter voorkoming van meer bodemdaling. Provincie en Rijk delen nu ook de visie van het waterschap. De perspectiefnota 'Het Groene Hart' bevat nu ook een hoofdstuk over het zoveel mogelijk voorkomen van bodemdaling. Het beleid van de provincie past nu ook beter bij de uitvoering door het waterschap. Bodemdaling in Nederland (en CO₂-uitstoot) is niet een probleem van één overheid. Het position paper is min of meer een startnotitie geworden. De nota peilbeheer is daarop aangepast evenals de legger en de keur. De kans op

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 16 november 2017

		schadeclaims is daardoor klein geworden. • Weet niet of na vijftien jaar de nadeelcompensatie moet worden aangepast, maar het lijkt hem goed daarnaar te kijken. • Het verdelen van de draagplicht tussen de overheden is over wie wat uitvoert, is bij dit probleem zo groot dat alle overheden nodig hebben. Water is in het kader van bodemdaling het punt waar het waterschap iets mee kan doen, in goede samenspraak met Rijk en Provincie. • De perspectiefnota 'Het groene Hart' staat op de actiepuntenlijst. Die komt in het eerste kwartaal van 2018 terug op tafel. <i>Tweede termijn</i> De heer <u>Reerink</u> (PvdA): • Heeft het gevoel dat hij in de verkeerde vergadering zit. Heeft het verslag van de vergadering van 27 mei en in het eerste juridische rapport nog eens doorgelezen. Ziet daarin dat de heer De Groot hem nog zal aanspreken over de precieze formulering van zijn vraag. Dat wil hij nog bespreken om te voorkomen dat beiden langs elkaar heen zitten te praten. <i>Beantwoording</i> De heer <u>De Groot</u>: • Denkt ook dat een overleg op dit punt nuttig zal zijn. Heeft enige opheldering nodig om de vraag van de heer Reerink goed te kunnen begrijpen. De heer <u>Vos</u>: • Stelt dat de heer Verkaik sprak over onrechtmatige daad, maar dat hier sprake is van nadeelcompensatie. Schade als gevolg van rechtmatige besluiten, genomen door bestuursorganen van waterbeheerders, wordt behandeld in artikel 7.14 van de Waterwet. Als iemand in zijn belang harder getroffen is dan het normale maatschappelijke risico rechtvaardigt is er op dit punt altijd een restrisico voor het bestuursorgaan dat zo'n besluit heeft genomen. Wanneer de provincie bijvoorbeeld een streekplan heeft vastgesteld en een gemeente ter uitvoering daarvan een bestemmingsplan vaststelt, kan een benadeelde planschade claimen bij de gemeente. Hier speelt hetzelfde principe: als landelijk of provinciaal beleid een vertaling krijgt in een peilbesluit, 'kan aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding worden toegekend, voor zover de schade redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd'. Het kan dus van belang zijn om dat 'anderszins' verzekeren zoveel mogelijk aan de voorkant bij andere overheden proberen onder te brengen. Gebeurt dat niet, dan is het resterende risico van nadeelcompensatie voor het waterschap. De heer <u>Reerink</u> (PvdA): • Is het gedeeltelijk met de heer Vos eens, maar wil nog genoteerd hebben dat hij hierover met de heer De Groot van gedachten zal gaan wisselen.
5. Notulen		
5.1	Adviezen en conclusies vergadering SKK d.d. 7 september 2017	Er zijn geen opmerkingen. De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.
4.3.2	Actiepuntenlijst met leeswijzer	De heer <u>Jansen op de Haar</u> verklaart ter afhandeling van actiepunt 42; 'Toepassing vaarbeleid op de Kromme Rijn' een toelichting zal geven. Het vaarbeleid bestaat uit een verbod door de gemeenten Utrecht en Bunnik van boten met verbrandingsmotoren op de Kromme Rijn. Gemeenten kunnen zo'n verbod instellen, een waterschap niet. De Gemeente Utrecht wil de uitstoot van verbrandingsmotoren beperken en de Gemeente Bunnik gaat daarin mee. Utrecht geeft alleen nog vergunningen af voor emissieloze rondvaartboten. Op doorgaande routes in Utrecht is een dergelijk verbod niet mogelijk, maar de Kromme Rijn is geen

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 16 november 2017

		doorgaande route. Voor de Kromme Rijn zijn op termijn wel regels mogelijk, maar er komt wel een overgangsregeling voor bestaande verbrandingsmotoren. De pont van het Landschap is een verbrandingsmotor die voorlopig nog niet te vervangen is. Gemeente en waterschap zoeken hierin samenwerking en komen in het kader van de nieuwe omgevingswet op manieren om dit vorm te geven. De heer <u>Rutjes</u> (WN) merkt op dat de actiepunten 54: 'Notitie inzake gestructureerde aanpak (nieuwe) exoten' en 57: 'Notitie over wat er nog te doen is m.b.t. KRW-maatregelen, ook t.a.v. vertraagde maatregelen' niet thuishoren bij de commissie BMZ, maar bij SKK.
--	--	--

6. Rondvraag

		De heer <u>Droogers</u> (CDA) heeft vernomen dat er bij een brand eind oktober in Nieuwegein veel verontreiniging in de lucht is gekomen. Hij wil weten of daaruit nog negatieve effecten voor het water voortvloeien en zo ja, of het waterschap dan ook hiervoor een claim gaat indienen. De heer <u>Poelmann</u> antwoordt dat de burgemeester van Nieuwegein iedereen heeft aangeschreven met de eis de terreinen schoon te maken. Verder is er ook asbest in het water gekomen, maar dat vormt geen probleem. Het verstuipt dan niet. De heer <u>Ten Heuw</u> (CU) vraagt waarom de bekendmaking van de beleidsnota peilbeheer eerst deze week gepubliceerd is en pas nu in werking treedt. Die nota is al drie jaar geleden vastgesteld. De heer <u>Vos</u> gaat dat uitzoeken. De heer <u>Travaille</u> (PvdD) had in de vorige algemene vergadering vragen gesteld over vergunning en handhaving in de landbouw. Nu heeft hij veel gelezen over mestfraude in Noord-Brabant en Limburg: 40% van de betrokkenen leeft de regels niet na. Hij is benieuwd of het college daarin aanleiding ziet om opnieuw te kijken naar de uitgangspunten voor handhaving. De heer <u>De Groot</u> antwoordt dat het college in de voorjaarsnota al gesteld heeft dat er extra mankracht nodig was. Het aantal bezoeken bij de agrarische bedrijven was voornamelijk gericht op de uit- en afspoeling van de erven en het gebruik. In de beleidsnota staat eens in de vijf jaar genoemd. De bezoeken nu geven geen aanleiding om de handhaving te verzwaken, maar men wil wel terug naar het afgesproken aantal controles. De heer <u>Travaille</u> (PvdD) stelt dat het waterschap natuurlijk niet naïef moet zijn. Misschien is het goed uit te zoeken waarom daar wel wat gevonden wordt en hier niet. De heer <u>De Groot</u> kan de vergadering meedelen dat samen met de provincie Zuid-Holland en de Gemeente Bodegraven een POP-subsidie is aangevraagd en toegekend voor de Lange Weide van ruim een miljoen euro.
--	--	---

7. Sluiting

		De <u>voorzitter</u> dankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en sluit de vergadering om 21.45 uur.
--	--	--

Voor akkoord,

Vergadering commissie SKK d.d. 8 februari 2018

De secretaris,

C.J. Vos